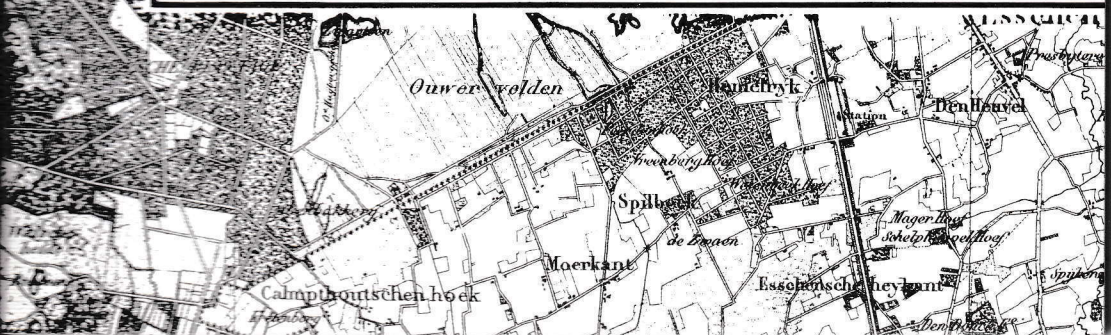

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
wouw

3 - '92

De oorlogsgeesel over Wouw

Terwijl een deel van Nederland nog volop in oorlog was, verscheen in het inmiddels bevrijde West-Brabant in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog al een boekje over de bevrijding. Wie de werkelijke schrijver was, is niet meer te achterhalen, het boekwerkje noemt hem Xenophon jr., wat wellicht verklaarbaar is uit de onzekerheid over de afloop van de oorlog en vrees voor mogelijke represailles. In het 20 pagina's tellende boekje schrijft Xenophon jr. in maart 1945 verhaaltjes over hetgeen zich in de laatste oorlogsdagen in West-Brabant voltrok onder de titel "De oorlogsgeesel over West-Brabant of De roemrijke strijd om den Kreekrakdam en zijn gevolgen". Het mag opgevat worden als een eerste heemkundig werkje over de oorlogsdagen, want in het voorwoord schrijft Xenophon "Al die groote gebeurtenissen mogen niet voor goed van ons en ons nageslacht zijn heengegaan. Zij en wij zullen er ons op te bezinnen hebben alvorens nog aan zulk een krijg te beginnen. Daarom schreven wij deze regelen, die bedoeld zijn een vluchtige schets te geven van wat er in de oorlogsdagen in West-Brabant voorviel en die evenzeer bedoeld zijn een heilige afschuw te wekken tegen al wat zich schuilt houdt onder het begrip "oorlog"."

Met dank aan de heer J.Vriens te Dussen, die het boekwerkje bewaard heeft, volgt hieronder de tekst, die in het boekje over de bevrijding van Wouw geschreven werd.

Wouw zonder Lambertuskerk en zonder koorbanken.

Gelegen langs een van Brabants' hoofdwegen kon het niet anders of ook Wouw zou zijn tol aan Mars te betalen hebben. Dat was te voorzien. En voor zoover mogelijk zocht men zich te dekken en bleef op alle eventualitei-

ten voorbereid. Maar een goede kanonskogel duldt geen tegenspraak en de spits granaat is onverbiddelijk. Het aardige, landelijke dorpje had het zwaar te verduren. Het was ook geen partij die kilo's zware projectielen met hun explosieve kracht tegen deze eenvoudige platte-landswoninkjes die gebouwd zijn in een geest, wars van bruut geweld, slechts in overeenstemming met de rust en de vrede van de akkers en weiden rondom.

In dezen ongelijken strijd werden 119 gebouwen totaal verwoest, werden er 620 zwaar en licht beschadigd en kwamen er 300 met uitsluitend glasschade af. En met dat al zouden de burgers genoeg hebben genomen. Men is vindingrijk te lande en bovendien zijn er goede pakken stroo in overvloed waarmee een gat in een voor- of achtergevel best te dichten valt, ook in een barren winter die op het land toch wel duivels koud kan zijn. Maar voor dezen prijs kreeg Wouw zijn vrijheid niet. Het geloovige Brabantsche volk had zich in machteloze woede te verbijten, toen, als overal elders, ook hier het verachtelijke werk der vernieling zich tegen de zeer mooie en zeer oude St.Lambertuskerk richtte. De meesten van de bevolking voelden wellicht niet dat op dien Vrijdag 27 October met die ontploffing een cultureel monument van uitzonderlijke waarde verloren ging, het besepte wellicht niet wat het beteekent dat de kostbare schilderstukken, waarvan er een aan Rubens werd toegeschreven, het waardevolle antieke koperwerk en het houtsnijwerk van de koorbanken, nalatenschap van een zuivere liefde tot het ambacht, voorgoed verloren ging tezamen met het ineendonderen van den zwaren toren, door een lading springstof. Immers, waarom zou het anders hebben geduld dat de kwast van den dorpsschilder fraaie kleurtjes aanbracht tegen de steen die naturel werkelijk fraai genoeg is... De verontwaardiging, de ontmoediging, de verbijstering van deze menschen had een geheel andere oorsprong: hier kwam men aan iets sinds eeuwen met dit geslacht vergroeid, hier kwam men aan iets sinds eeuwen met dit geslacht vergroeid, hier kwam men aan het bedehuis, aan het huis van God. En het was daarom dat deze lieden er een vingerwijzing van den hemel in zagen

dat de schurken die de ladingen hadden aangebracht en nog lachen konden bij het zien van de verpulverde resten van het trotsche bouwerk, nog denzelfden dag alle vijf den dood vonden. Dat ging zoo: de Duitschers bezochten in den namiddag den molenberg, waarin vele menschen een schuilplaats hadden gezocht tegen de voortdurende beschietingen. De moffen gaven het voornemen te kennen den molenberg te doen springen en gelastten de menschen de beschuttende ruimte te verlaten en het veld in te trekken. Jawel, het veld dat links en rechts granaat-trechters vertoonde... Gelukkig kwam het zoover niet want plotseling stond Tommie, het machinepistool vast in de hand aan den ingang van den berg. De moffen sloegen op de vlucht maar moesten het afleggen tegen het machinengeweer waarmee een ander soldaat zich reeds op den berg genesteld had. Een slechts wist te ontkomen, maar deze werd later in het dorp teruggevonden, waar hij voor zijn daden werd gestraft met den dood.

Dussen, april 1992.

Henk Hellegers.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

